

**Utlåtande 2003:49 RI (Dnr 123-1428/2003)**

## **Stockholms stads årsredovisning 2002**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stockholms stads årsredovisning för 2002 godkänns.
2. I bokslut 2002 redovisade avsättningar om 2 811,5 mnkr godkänns, varav 1 000,0 mnkr avser den s.k. Miljömiljarden i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2003.
3. I bokslut 2002 ianspråktaga avsättningar om 110,4 mnkr godkänns.
4. Disposition av eget kapital med 2 000,0 mnkr för finansiering av en Stockholms stads kompetensfond i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2003 godkänns.
5. I budget 2003 angivna åtgärder för stadsdelsförnyelse finansieras av beräknade realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar att regleras i samband med bokslut för 2003.
6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2002 godkänns.
7. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2002 godkänns.

**Föredragande borgarrådet Annika Billström** anför följande.

### *Ärendet*

Redovisningen av bokslut 2002 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse godkändes av kommunstyrelsen den 9 april 2003. Kommunstyrelsen gav stadsledningskontoret i uppdrag att slutföra årsredovisningen för Stockholms stad.

I årsredovisningen sammanfattas stadens verksamhet under det gångna året, verksamhetsmässigt och ekonomiskt. Till grund för analysen i bokslut och årsredovisning ligger nämndernas verksamhetsberättelser. Till årsredovisningen fogas en särskild bilaga med en budgetavräkning som redovisar det ekonomiska utfallet för 2002 för varje nämnd. I särskilda bilagor redovisas också nyckeltal för nämnderna samt hur nämnderna har fullgjort kommunfullmäktiges uppdrag.

Årets bokslut visar ett positivt resultat om 2 mdkr, vilket är en förbättring om 1 735 mnkr jämfört med bokslut för år 2001. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster, extraordinära intäkter, ianspråktaga avsättningar samt årets avsättningar uppgår till 727 mnkr. Verksamheternas nettokostnader har finansierats av skatteintäkter, generella statsbidrag samt finansnetto. Motsvarande resultat för 2001 var 603 mnkr.

Utfallet för nämndernas verksamheter visar ett nettoöverskott om 74 mnkr efter disposition av resultatenheternas resultat i jämförelse med budget, inklusive av kommunstyrelsen medgivna budgetjusteringar.

Stadsdelsnämnderna visar ett sammanlagt nettounderskott om 275 mnkr, vilket är en försämring med 256 mnkr jämfört med utfallet i bokslut för 2001.

#### *Mina synpunkter*

2002 års bokslut för staden visar på ett positivt resultat om 2 mdkr. Detta kan huvudsakligen tillskrivas den försäljning som den dåvarande borgerliga majoriteten genomdrev av stadens aktier i Birka Stadshusfemman AB. Den underliggande ekonomiska utvecklingen visar samtidigt att den svaga tillväxttrend som inleddes 2001 har fortsatt. Arbetslösheten ökar och den sedan några år nedåtgående kurvan vad gäller behovet av försörjningsstöd har börjat plana ut. Detta återspeglas även i stadens ekonomi, där kostnadsutvecklingen är bekymmersam.

Stadens nya politiska ledning har i detta läge valt att på ett framåtsyftande och på sikt tillväxtfrämjande sätt utnyttja det positiva ekonomiska resultat som ändå har uppstått. Det gör vi bl.a. genom att använda överskottet i bokslutet för att investera i stadens största och viktigaste tillgång, nämligen stadens anställda. Genom Stockholms stads kompetensfond skall möjlighet ges till kompetensutveckling och utveckling av metoder och system för att på sikt säkra en stabil och god kompetensförsörjning i stadens olika verksamheter. Genom fonden skall staden därutöver bidra till en ökning av sysselsättningen bland människor som står utanför, eller har svårt att komma in på

arbetsmarknaden samt allmänt främja näringslivet, genom utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken.

Stadens nämnder och styrelser har fortsatt arbetet med att förbättra och utveckla verksamheterna under 2002. Kvalitetsgarantier har arbetats fram i de flesta verksamheter. Flertalet nämnder och styrelser har under året utvecklat och förbättrat sina rutiner för synpunkts- och klagomålshantering. Styrning och uppföljning av verksamheterna har givits fortsatt prioritet och blivit en integrerad del i det ordinarie budgetarbetet. Inte minst gäller detta för miljöarbetet. Under året utarbetades ett nytt miljöprogram för staden, vilket antogs av kommunfullmäktige i februari 2003.

Det är nödvändigt att fortsätta arbetet med att utveckla och förbättra rutinerna för styrning och uppföljning. Även om bokslutet för 2002 visar ett överskott, så finns illavarslande signaler. Stadsdelsnämnderna drabbades av stora kostnadsökningar, vilket resulterade i ett totalt nettounderskott som var en kraftig försämring jämfört med året innan. Lönekostnaderna ökar trots en minskning av antalet anställda. De omfattande utökningar av antalet entreprenader som den dåvarande majoriteten i stadshuset drev igenom har i sig en kostnadsdrivande effekt flera år framåt.

En viktig uppgift för den nya ledningen i staden är att få kontroll på kostnadsutvecklingen. Det positiva nettot för år 2002 skall användas för nödvändiga åtgärder som långsiktigt sänker eller motverkar ökade framtida kostnader. Hösten 2002 presenterades en ny politisk plattform som innebär en ny inriktning för Stockholm. Plattformen vilar på fem tydliga uppdrag: förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna, bygga bostäder och utveckla Stockholm, göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad, bryta segregationen och fördjupa demokratin samt ta ansvar för ekonomin.

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. i huvudsak godkänna Stockholms stads årsredovisning för 2002
2. ej avsätta medel för Miljömiljarden
3. ej avsätta medel för Kompetensfonden.

Årsredovisningen för år 2002 visar att det är en stad med stark ekonomi som den tidigare borgerliga majoriteten lämnar över.

Kompetensutveckling är mycket centralt för kvaliteten i verksamheten. Staden skall i fortsättningen, liksom hittills ha höga ambitioner för fortbildning och vidareutveckling av sin personal. Kompetensutveckling är något som ständigt måste pågå och måste vara en del av den ordinarie verksamheten och den ordinarie budgeten.

De resurser som majoriteten har för avsikt att använda för fonden emanerar från försäljningar av anläggningstillgångar. Intäkterna från sådana försäljningar bör användas till långsiktiga investeringar i exempelvis infrastruktur, snarare än till personalutveckling som är att betrakta som en naturlig del av stadens drift. Stadens personalutveckling sker, liksom övriga kommunala satsningar, bäst genom väl definierade och avgränsade projekt. En fond av den nu aktuella storleken riskerar att vara kostnadsdrivande och sprida pengar över projekt som saknar förutsättningar att lyckas. Risken med att välja den extraordinära finansieringslösning som majoriteten nu valt är att personalutveckling friställs från den ordinarie verksamheten och riskerar att försvinna när pengarna avsatta i kompetensfonden är slut. Det föreligger dessutom en stor risk att pengarna kommer att användas till löpande driftutgifter. En sådan finansiering minskar stadens förmögenhet och kommer på sikt att tömma stadens ekonomiska reserver.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stockholms stads årsredovisning för 2002 godkänns.
2. I bokslut 2002 redovisade avsättningar om 2 811,5 mnkr godkänns, varav 1 000,0 mnkr avser den s.k. Miljömiljarden i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2003.
3. I bokslut 2002 ianspråktaga avsättningar om 110,4 mnkr godkänns.
4. Disposition av eget kapital med 2 000,0 mnkr för finansiering av en Stockholms stads kompetensfond i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2003 godkänns.
5. I budget 2003 angivna åtgärder för stadsdelsförnyelse finansieras av beräknade realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar att regleras i samband med bokslut för 2003.

6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2002 godkänns.
7. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2002 godkänns.

Stockholm den 21 maj 2003

På kommunstyrelsens vägnar:  
ANNIKA BILLSTRÖM

*Anette Otteborn*

**Reservation** anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Ann-Katrin Åslund* och *Ulf Fridebäck* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

## ÄRENDET

**Stadsledningskontoret** föreslår i ett tjänsteutlåtande av den 16 april 2003 att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads årsredovisning för 2002 godkänns.
2. I bokslut 2002 redovisade avsättningar om 2 811,5 mnkr godkänns, varav 1 000,0 mnkr avser den s.k. Miljömiljarden i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2003.
3. I bokslut 2002 ianspråktaga avsättningar om 110,4 mnkr godkänns.
4. Disposition av eget kapital med 2 000,0 mnkr för finansiering av en Stockholms stads kompetensfond i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget 2003 godkänns.
5. I budget 2003 angivna åtgärder för stadsdelsförnyelse finansieras av beräknade reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar att regleras i samband med bokslut för 2003.
6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2002 godkänns.
7. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2002 godkänns.

### *Bilagor*

*Bilaga 1* Stockholms stads årsredovisning för 2002 med bilaga i korrektur.

*Bilaga 2* Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2002.

*Bilaga 3* Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2002.

### **Bakgrund**

Redovisningen av bokslut 2002 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse kommer att antas av kommunstyrelsen inom kort. Stadsledningskontoret har i uppdrag att slutföra årsredovisningen för Stockholms stad för behandling i kommunfullmäktige. Årsredovisningen omfattar koncernen Stockholms stad i vilken staden och de kommunala bolagen ingår. Med staden avses nämnderna och Finansförvaltning. Årsredovisningen innehåller en detaljerad redovisning över stadens ekonomiska ställning och verksamhet under 2002. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen omfattar således förutom stadens nämnder även den verksamhet som drivs i aktiebolagsform.

Nämndernas verksamhetsberättelser ligger till grund för analysen i bokslut och årsredovisning. I årsredovisningen presenteras en mer utförlig beskrivning av stadens ekonomi och verksamhet. Till årsredovisningen finns en särskild bilaga, budgetavräkningen, som redovisar det ekonomiska utfallet för varje nämnd. I särskilda bilagor redovisas också nyckeltal för nämnderna samt hur nämnderna har fullgjort

redovisas också nyckeltal för nämnderna samt hur nämnderna har fullgjort kommunfullmäktiges uppdrag.

### **Bokslut 2002 för Stockholms stad**

Årets resultat inklusive jämförelsestörande poster, avsättningar samt extraordinära kostnader visar ett positivt resultat om 2 000,4 mnkr, vilket är 1 753,1 mnkr högre jämfört med år 2001. Av årets resultat utgör 2 000,0 mnkr disposition av eget kapital för inrättande av en Stockholms stads kompetensfond.

I resultatet ingår nedanstående poster:

- ? jämförelsestörande poster (431,6 mnkr)
- ? extraordinära intäkter (3 542,3 mnkr)
- ? ianspråktaga avsättningar (110,4 mnkr)
- ? årets avsättningar (2 811,5 mnkr)
- ? engångseffekt avseende slutavräkning för skatter år 2001 (329,9 mnkr)

Årets resultat exklusive nedanstående poster uppgår till 397,6 mnkr och innebär att staden i årets bokslut uppfyller det kommunala balanskravet.

Verksamhetens nettokostnader, exkl. jämförelsestörande poster, uppgår till 23 990,1 mnkr, vilket är en ökning med 1 143,6 mnkr jämfört med föregående år. Detta är en ökning med 4,8 %.

I årsredovisningens bilaga, budgetavräkningen, framgår varje enskild nämnds bokslut

### **Avsättningar och disposition av eget kapital**

Kommunstyrelsen kommer att föreläggas ett ärende avseende inrättande av en Stockholms stads kompetensfond (dnr 201-534/2003) i enlighet med kommunfullmäktiges budget för 2003. För detta ändamål föreslås 2 000,0 mnkr disponeras av eget kapital i bokslut för år 2002. Den föreslagna fonden skall tillgodose stadens behov av att rekrytera och utbilda medarbetare samt finansiera långsiktiga utvecklingsprojekt inom exempelvis arbetsorganisation och ledning. Fonden skall vidare möjliggöra insatser som bidrar till en ökning av sysselsättningsgraden i socialt utsatta bostadsområden samt främja näringslivets behov av utbildad arbetskraft inom vissa branscher. För år 2003 anges att arbetet med miljöförbättringar och omställning till ekologisk hållbarhet skall förstärkas och resurserna för detta ökas. För att göra det ekonomiskt möjligt att sanera förorenade mark- och vattenområden samt andra kostsamma miljöprojekt avsätts i årets bokslut 1 000,0 mnkr, den s.k. Miljömiljarden.

Nettot av årets avsättningar och ianspråktagande av tidigare gjorda avsättningar uppgår till 2 701,1 mnkr.

I årets bokslut har avsättningar gjorts om 2 811,5 mnkr avseende följande:

- ? utbyggnad av stadens infrastruktur (1 060,0 mnkr)
- ? miljöåtgärder i form av marksanering m.m., den s.k. miljömiljarden (1 000,0 mnkr)

- ? pensionskostnader (300,0 mnkr)
- ? ventilationsombyggnad i stadens skolor (200,0 mnkr)
- ? om- och nybyggnation i syfte att minska stadens kö till förskola (200,0 mnkr)
- ? minska antalet ej verkställda beslut för bostadsanpassningsbidrag (37,0 mnkr)
- ? begravningsavgift (14,5 mnkr).

Av avsättningar i föregående års bokslut har 110,4 mnkr tagits i anspråk avseende följande:

- ? om- och nybyggnad av boenden inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade (96,0 mnkr)
- ? omstruktureringskostnader i samband med försäljning av Stockholm Entreprenad och bolagisering av MFO (11,0 mnkr)
- ? högre kostnader relativt intäkter för renhållningsnämnden (3,4 mnkr).

I samband med kommunstyrelsens avstämning av budget 2002 med anledning av nämndernas budget/verksamhetsplan medgavs gatu- och fastighetsnämnden att disponera 30,0 mnkr för infrastrukturella åtgärder. Av gatu- och fastighetsnämndens bokslut framgår att de infrastrukturella kostnaderna inte avser det projekt som avsättningen avsåg. Med anledning av detta tas inte de avsatta medlen i anspråk.

### **Åtgärder för stadsdelsförnyelse**

I budget för 2003 föreslogs att medel skulle reserveras för stadsdelsförnyelse i samband med bokslut för 2002. Stadsdelsförnyelsen föreslås nu finansieras av beräknade reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar att regleras i samband med bokslut för 2003. Ett särskilt ärende kommer att tas fram under våren 2003.

### **Kommunfullmäktiges uppdrag 2002 - nämndernas svar**

Kommunfullmäktige har under 2002 beslutat ge nämnderna ett antal uppdrag. Nämnderna skall senast i samband med verksamhetsberättelsen för budgetåret redovisa genomförda åtgärder eller förslag till åtgärder med anledning av uppdraget.

För att underlätta kommunfullmäktiges behandling av redovisningen av uppdragen, sker centralt en sammanställning av samtliga de uppdrag, som kommunfullmäktige lämnat till nämnderna avseende verksamhetsåret. Detta sker i anslutning till att nämnderna inkommer med sina verksamhetsberättelser till kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret har nu sammanställt nämndernas svar på kommunfullmäktiges uppdrag år 2002 för redovisning i samband med stadens årsredovisning för 2002 (bilaga).

### **Nyckeltal**

I årsredovisningen med bilaga redovisas ett urval av nyckeltal för facknämnder och stadsdelsnämnder i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i maj 1999.



Inom stadsledningskontoret pågår flera projekt t.ex. integrerade system för ledning och uppföljning av stadens verksamheter med delprojekt lednings- och informationssystem (LIS) och delprojekt nya nyckeltal. Syftet är att förbättra den ekonomiska uppföljningen och därmed även nyckeltalens kvalitet.

- Slut -

## **Stockholms stads årsredovisning för 2002**